

Heimsins longesta berghol: 11,6 km

Tveir forsætisráðherrar lutu í vísunum á tí nýggja vegnum, sum italiu menn og fransar hava verið felags um at gjørt. Seinasta friggjadag var ein tann størsti nátturligi meingogin í Europa sigraður, tá teir tá vígdu heimsins longesta berghol, gjøgnum hægsta fjallið í Europa, tað 4810 metra hoga Mount Blanc.

Bergholið vil fara við sær, at teininur millum Paris og Rom verður stytur við 219 km, at sambandið millum Italia og Sveits verður nógv betri og at lettari verður at koma til vetrarlekirnir í tí italienska Aosta dalinum.

SARAGAT

Saragat forseti var tann fyrsti sum koyrdi gjøgnum bergholið frá Italia.

Tær kavakloddur Alpurnar verða ikki meira tann höttandi meingogin, sum ter hava verið síðani Hannibal fór tvortur um tær í árinum 218 f. Kr.

Tað 11,6 km langa bergholið frá Italia til Fraklands gjøgnum Mount Blanc, hevur staðið í gerð í 6½ ár. Italia og Frakland hava bytt útreiðslurnar sína millum sum fyrri hvønn verða 224 milliónir kr. t. v. s. eitt samlað til uppi 448 milj. kr. hevur arbeiddi kostað. Umframt tær 224 milj. hevur arbeiddi kostað italiu monnum 8 mannaliv.

Bæði italienski forsetin Giuseppe Saragat og franski forsetin Charles de Gaulle vóru hjástaðir tá bergholið varð vígt. Sagt verður at hetta møguleika kemur at skapa møguleika fyrri samráðingum innan fyrri felagsmarknaðin.

4 AKBREYTIÐ OG GONGU-BREYTIÐ VIÐ TELEFONUM

Bergholið, sum bindir italienska byin Entreves við franska byin Chamonix, er heimsins longesta berghol, við tað at hetta er upptur longri enn japanska bergholið millum oyggjarnar Honshu og Kyushu, sum til seinasta friggjadag var heimsins longesta, við sínum 8 kilometrum.

Av øllum teimum bergholum sum ætlanin er at byggja, verður tað sum verður skal undir Ermasundi longri.

Vegurin sum gongur gjøgnum bergholið hevur 4 akbreytir

umframt 80 cm breiða gongubreyt. Fyri hvørjar 300 metrar eru smáar holur í fjallið, soleiðis at um eitthvørt skuldi verið áfært er ikki neyðugt at bilurin stendur á akbreytinum forðar ferðsluni. Fyri hvørjar 100 m. eru telefonir til tey sum eru til gongu.

Munnin á bergholinum Italia meðni, har alt toleflitil fer fram, bæði italienskt og franskt er á 1381 metra hædd. Almenn gjøgnumkoyring fer helst ikki at fara fram fyrr enn hesin mánadurin fer at halla, myndugleikarinn skulu fyrst royna luftviðurskiptini í bergholinum.

Minsta ferð í bergholinum er 50 km. um tíman, mest loyva ferð verður 70 km t. Eitt radar-tól fylgir við hvussu skjótt bilarnir koyra, og sendur eitt ávarðingartekin til teir við annaðhvørt koyra ov seint ella ov skjótt. Eitt annað elektronískt tól tendar nokur reyð ávarðingarljós um ov nøgvir bilar verða samantrunkaðir og at ventilarnir ikki kunnu beina fyrri tí eitrandi útblástrinum sum kemur frá bilinum.

Fyri at nýta bergholið skal ein í teimum fyrstu mánaðunum gjalda: Fyri motorsyklur 7,70 kr. millum 22 og 55 kr. fyrri bilar, alt eftir stóddini, og upp til 210 kr. fyrri stórar lastbilar.

Teir roknað við, at hvørt ár verður ferðastreymurin umleið 60.000 motorsyklur, 450.000 bilar, 42.000 bussar og 48.000 lastbilar. Árliga inntøkan er mett til 30 milj. og hetta tal verður so bytt millum Frakland og Italia. Hildið verður at tá tær árligu útreiðslurnar verða drignar av tí árligu inntøkuni verður bergholið liðugt at gjalda innanfyri 70 ár.

NAPOLEON HEVÐI EISINI ÆTLANIR VIÐ BERGHOLI

Mont Blanc bergholið hevur eina líka langa søgu sum ætlanin at gera gongd undir Ermasundi.

de GAULLE

de Gaulle var eisini við til háttarhaldið seinasta friggjadag, stórt tal av trygdarpolitistum ansaðu eftir honum.

Napoleon hugsaði gjølla um hetta sum nú er veruleiki, eftir at sveisiskí nátúrgranskarin Horace Benedict de Saussure í 1787 hevði latið eitt orð falla

um hetta fyrri honum. Harumframt er ein rúgva av uppskotum, bæði frá feløgum og einstaklingum í Sveits og Fraklandi, gjøgnum seinastu háltvannaðhundruð árin, til skjals, — um eitt vega- og jarnbreyta berghol gjøgnum Mont Blanc. Men nakað veruligt kom ikki burtur úr hesum fyrr enn aftan á seinra heimsbardaga, tá teir báðir fyrrverandi figgdarnir, Italia og Frakland funnu samangongd og fóru undir hetta dygdar tiltak.

Ein italiensk-fransk-sveiskisk kanningarnevnd varð sett í 1949. 4 ár seinri undirskrivaðu Italia og Frakland eina samtykt at gera bergholið, sum var staðfest av Italiensku stjórnini í 1954 og av fronsku stjórnini í 1957.

Tað veruliga byggjarbeiddi fóru teir undir á ítalskari síðu tann 8. jan. 1955 og frá tí fronsku sama ár tann 30. mai.

MEINBOGAR Á LEIÐINI

Sera trupult gekst við byggingini av tí 5800 metra longu ítalsku helvtini. Grót rapaði og vatn trondgi seg inn frá teimum stóru kavafonnum oman fyrri til teir sum arbeiddu.

Italiu mennin vóru ikki komnir longri inn enn nakrar fáar metrar tá teir rendu seg á eina keldu, so vatnið floymdi yvir alt, sum teir hovdu grivið. Ein heilan mánað tá var ikki arbeitt, áðrenn tað eydnaðist teimum at pumpa vatnið burtur.

Seinri var aftur eitt omanlop sum fór illa við meginpartinum av bori-amboðunum, og sum seinkaði arbeidinum enn 3 mánaðar. Eitt ár eftir at teir hovdu sett hol á fjallið, var aftur vatnflóð, sum seinkaði arbeidinum munandi. Fimm arbeidsmenn á ítalsku síðuni doyðu tá teir boraðu, men eisini úttan fyrri bergholið kravdi deyðin sitt. 5. apríl lupu skalvar oman av Mont Blanc sum drupu 3 arbeidsmenn, særdu 30., og jarðlogdu 10 hús beint úttanfyri bergholsumman.

TÁ ITALU-MENN OG FRANSAR HITTUST Í BERGHOLINUM

14. aug. 1962 hittust italiu menn og fransar í bergholinum. Fróin var ófor — Italia og Frakland hovdu fingið samband 5800 m. inni í Mont Blanc.

Tað fyrsta sum kom gjøgnum bergholið, tá arbeidsfelagarnir hittust, var vín. Ítalsku og fronsku bergholsarbeiðsmennirnir hovdu dagin fyrri teir sóu hvønn annan skift vín sínámillum gjøgnum eitt ror, sum sat gjøgnum tann seinasta klett í sum stóð eftir áðrenn teir dagin eftir spngdu hendan burtur.

Tey 3 árin, sum ligin eru síðani bergholið var liðugt sprongt, var nýtt til vegagerð o. a.

Tað einasta sum enn ikki er gjørt, er ein goður motorvegur

Flýddi undan Hitler — diplomatur í Danmark

(Framhald frá seinasta blaði)

rigsminister Halvard Lange, der begge havde været fanger i koncentrationslejren Sachsenhausen.

— Det viste sig, at de kendte en af mine gode tyske kammerater, som blev fanget i København i 1940 og ført til Sachsenhausen, fortæller Karl Raloff om dette møde. Robert Blum hed denne tysker, og han var en slags blokleder på et værksted. Både Gerhardsen og Lange fortalte mig, at han var et fremragende menneske, som ved enhver lejlighed dækkede over nordmænd, der under en eller anden form var i livsfare. Han havde i lejren et lille skjulested til dem.

ARENE SOM TYSK PRESSEATTACHE

— Og efter korrespondentvirksomheden blev De forbundsrepublikkens presseattaché i Danmark?

— Ja, det blev jeg den 2. januar 1952. I januar 1951 oprettedes der et vesttysk general-konsulat i København ved genoprettelsen af de diplomatiske forbindelser, og allerede 27. januar samme år fik Vesttyskland sin ambassade i København. Det var den daværende ambassadør i København, Nørdede, og chefen for handelsafdelingen, Duchwitz, som spurgte mig, om jeg kunne tænke mig at blive presseattaché, fortæller Raloff.

De begrundede henvendelsen med mit kendskab til danske forhold og den omstændighed, at jeg taler og skriver dansk, samt mine personlige forbindelser. Jeg var interesseret, men dog i tvivl om, hvorvidt forbundskansler Adenauer ville udnævne en socialdemokrat og emigrant til tysk diplomat. Det viste sig, at min tvivl var ubegrundet, fordi man i Bonn ræsonnerede som så: »Vi kan ikke sammensætte det nye diplomatiske korps ensidigt. Og så kom jeg i tjeneste.

— Arbejdet har vel givet anledning til mange brøderier?

— Åh ja, svarer Raloff, men mit arbejde blev også vældigt lettere ved, at den danske presse har vist mig en meget stor tilid. Jeg er glad for i dag at kunne sige, at jeg regner ikke så helt få af de danske redaktører og journalister til mine gode venner, og det har været mig en stor fornøjelse at kunne invitere nogle af dem på rejser til Tyskland og vise dem, hvordan den nye stat rejste sig af de frygtelige ruiner af Hitlers tredje rige — arven efter nazismen. Der er opbygget et nyt retssamfund på demokratisk grundlag.

HVAD SKAL VI HAD MELLEMLER FOLKENE?

— Men det har vel ikke kunnet undgåes som presseattaché

ur Italiu monnum, meginparturin av tí vegi sum har er, er ikki serliga goður, men hetta verður bót um áðrenn langt um líður.

at bemærke udfaldene mod Vesttyskland i dansk offentlighed?

— Jeg ved, at der er en vis mistillid over for det nye Tyskland, siger Karl Raloff, og jeg ægter mig lidt, når jeg læser — særlig i visse læserbreve og visse aviser — om de »forbandede tyskere«, hvori der sås et tyskerhad uden lige. Jeg tænker ofte på, hvor længe det skal vare ved.

Det er nu over 30 år siden, Hitler tog magten, og der er vokset en helt ny generation frem. Mere end halvdelen af de nuværende tyskere var enten meget små børn eller ufødte, da Hitler kom til. Hvor længe skal de belastes for fædrenes forsyndelser?

— Jeg mener, fortsætter Karl Raloff, at tidspunktet må være kommet, hvor man kan komme væk fra denne generalisering: »sådan er svenskerne, sådan er tyskerne, sådan er danskerne«. For »sådan« er de netop ikke! Man gør netop som Hitler gjorde, når han sagde: »Sådan er jøderne!« Derfor lod han dem udrydde. Det er farligt, dette at generalisere hele folkeslag. For det er en arv efter nazisterne, og den må vi gøre alt for at udrydde.

Nu vokser der en helt ny generation op, som er mindre nationalistisk end andre, en ny tysk generation, som er meget åben og stærkt europæisk præget, som gennem handling og gerning afskaffer den snævre nationalisme for at være med til at skabe en større og åben verden. Jeg synes, tiden er inde til, at man nu rækker hinanden hånden over landegrænserne uden at skele til fortidens forsyndelser, siger Karl Raloff.

Som tysk pressemænd, tysk rigsdagsmand for 1933, som politisk flygtning i Danmark og Sverige, som taler og som presseattaché har Raloff bekæmpet alle former for diktatur og talt for fredeligt og venskabeligt samarbejde mellem nationerne. Derfor er hans slutbemærkning: »særlige karakteristiske netop for denne tysker.

ONGATID SUNNUDAG

Heitt er á fólk á tí litlu oynni Isle of Sky vestanfyri Skotland um ikki at gjalda skatt, sum eitt lið í stríðnum lyri at forða einum ætlaðum fergusambandi til oynna sunnudagar.

- * Teir 7500 íbúgvamenn á
- * oynni hoyra til eina hina
- * strangastu protestantisku kirkj
- * una og bera ótta fyrri, at
- * sunnudagsfriðurin verður brot-
- * in, um fergusambandið kemur
- * í lag. 6. júní mátti politiið
- * flyta fjúrtan fólk, sum hovdu
- * lagt seg á fergubreytina fyrri at
- * forða ferðafólkinum at koma
- * á land.
- * Sunnudagar verða allar klokk-
- * ur steðgaðar, og eingin matur
- * verður gjørdur — so heilag
- * eru tey har.